

LÁTOGATÁS EGY AMERIKAI KÖNYVTÁRBAN

2004 nyarán egy hónapot tölthettem az Amerikai Egyesült Államokban. Néhány napos kiránduláson San Franciscóban is jártam. A város nevezetességeit (Golden Gate híd, a kikötő a főkával, Alcatraz, a kínai városrész, a híres kábel vasút, a Lombart Street meredek utcája, a diákváros Berkeley, a Városháza, az Operaház, hogy csak néhányat említsek) rokonai segítséggel próbáltam megnézni, s néhány órát a San Franciscó-i Public Library új központi épületében is eltölthettem. Az alábbiakban megpróbálom bemutatni ezt a csodálatos épületet és gyűjteményét, néhány képpel, egy-két adattal, amit sikerült feljegyezniem.

Major Árpád a San Franciscó-i Public Library előtt

Az épület a település egyik központi részén, a Városházzal, Operával együtt, a város közigazgatási központjában található (100 Larkin Street San Francisco, CA 94102). A könyvtár építtetése 135.000.000 \$-ba került, melyből 22.000.000 \$-t különböző alapítványok, cégek, magánszemélyek adományjaiból gyűjtöttek, 113.000.000 \$-t pedig városi kötvény kibocsátásából biztosítottak. A sikeres együttműködés eredményeképpen egy olyan modellt hoztak létre, amelyet a világ sok részén tanulmányoztak és alkalmaztak (különböző szervezetek, irodák, áruházak betelepítése stb.). A könyvtár gyönyörű, praktikus és ideális hely a kapcsolódásra, de tanulásra, kutatások számára is, műszaki-technikai szempontokból teljesen megfelel a mai korszerű követelményeknek. Értékes gyűjteményében több, mint 2.300.000 darab dokumentum érhető el, könyvek, videók, periodikák, zenei kazetták, CD-k, hírlevelek, kották. Tavaly közel 6.000.000 látogatója volt a könyvtárnak, kb. 5.000.000. darabos kölcsönzéssel.

Az épületbe belépve egy óriási, kör alakú hallba érkezünk. Impozáns látványt nyújt az ezt hat szinten körülfogó galériásor. Mindezt egy hatalmas üvegkupola zárja. Az első emeleten található az információs pult, az olvasókártya ügyintézés, a kölcsönző pult a visszahozott könyvekkel, a könyvtárközi kölcsönzés, az audiovizuális-, és a halláskárosultak részlege, valamint a „böngésző” gyűjtemény. (A támogatók kérésére a könyvtár első emeletén egy böngészőt különítettek el, népszerű írók műveit,

bestsellereket, CD-ket, és audiovizuális eszközöket.) A központi könyvtár más részein, speciálisan elkülönített egyéb gyűjtemények, minden szinten pihenők, telefonok vannak. A harmadik, negyedik és ötödik emeleten nagyon sok fénymásoló és tanulószobák találhatóak.

Liften felmentünk a 6. emeletre, ahol a tetőgaléria, a tetőterasz (kert) valamint tudományos termék, a képzőművészetek központja, speciális gyűjtemények találhatóak. Itt működik a San Franciscó-i történelmi Center, a városi fotógyűjtemény és a Friends & Foundation Fejlesztési Iroda.

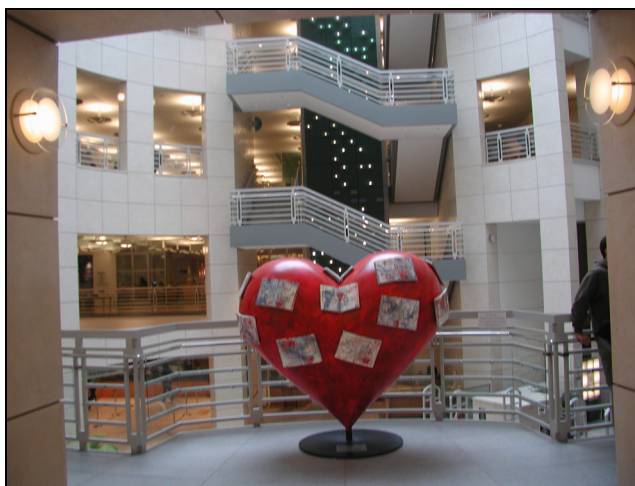
A továbbiakban gyalog mentünk le, s tekintettük meg a különböző gyűjteményeket. Az ötödik emelet jelentős részét a terjedelmes olvasóterem foglalja el, amelyben, magazinok, újságok, periodikák, telefonkönyvek (minden állam valamennyi vezetékes száma megtalálható), rengeteg fénymásoló-, számítógép és tanulószoba található. (Én is felhasználtam az alkalmat, hogy néhány levelet írjak.) További részén pedig a Környezetvédelmi Gyűjtemény, a Kormány Információs Központja, valamint a Szabadalom és Védjegy Központ helyiségei helyezkednek el.

A következő szinten az Üzleti és technológiai centrum a tudományos étellel, a Zenei központ, az Osher Alapítvány Művészetek-, zenei gyűjteményével, az Álláskereső központ és a Kis üzleti központ található.

A harmadik emeleten az Afrikai amerikai-, a Fülöp-szigetek-i, a Kínai-, az Általános gyűjtemények humán központjában, valamint a Nemzetközi irodalom (köztük felfedeztük több magyar szerző: Petőfi Sándor, Molnár Ferenc, Nagy László, Csokonai Vitéz Mihály stb. műveit is.) gyűjteményében lehet bújázkodni.

A második emeleten van a Vakok és írástudatlanok könyvtára, valamint a Gyermekkönyvtár. Az állomány legnagyobbika a Gyermekek birodalma, mely „tízszer akkora, mint a régi könyvtárban volt” (olvasható az egyik prospektuson.). Ezen a szinten található a Friends & Foundation Könyvtárúrház is.

A földszinten található a Koret Auditorium (színház terem), kávézó, kiállítási galéria s a latin /hispán közösség előadóterme.

A gyermekkönyvtár bejárata

A San Franciscó-i Public Library összes forrásához, szolgáltatásaihoz - mely a kaliforniai lakosok részére ingyenes - a belépő ott is az olvasójegy. 13 éven aluliaknak kell szülői igazolás, ill. 18 év alatti fiataloknak is, ha nincs kaliforniai

diákigazolványuk. Az elveszett olvasókártya pótlása gyerekeknek, fiataloknak 50 cent, felnőtteknek, időseknek 1\$.

Ha a lejáraton túl hozzák vissza a könyveket, késedelmi díjat kell fizetni. A gyerekek és fiatalok viszont lejárt határidejű könyvek esetén sem fizetnek büntetést, csak videóra. Elveszett könyv esetén a könyv értéke plusz 5 dollár a büntetés darabonként. (A központi könyvtárban MasterCard és Visa kártyát is elfogadnak.)

Az olvasó(kártya)jegy hitelkártyaként szerepel. Segítségével fénymásolás és számítógépes nyomtatás is végezhető. A központi könyvtárban és a szomszédos fiókokban található Add Value Station-ök (feltöltőhelyeken) bizonyos pénzösszeget rá lehet tenni a kártyára, és innen fogva a mágnescsíkkal ellátott olvasójegy kreditkártyaként is funkcionál, melyből rendezhetők a különböző fizetős szolgáltatások díjai. (Ekkor persze úgy kell vigyázni rá, mint a pénzre, mert a kártya elvesztése esetén a könyvtár nem térít vissza semmit.)

(Néhány példa a szolgáltatások díjszabására: fekete-fehér másolás, ill. számítógépes nyomtatás/db készpénzben 15 cent, kártyával 10 cent; színes másolás: 1.25 cent; mikroformátumról nyomtatás: 25, ill. 15 cent.)

Online meghosszabbítás. Az online katalógus otthoni, vagy irodai számítógépről is elérhető (<http://www.sfpl.lib.ca.us> cím alatt). Az olvasónak lehetősége van, hogy saját számítógépén meghosszabbítsa lejárt könyveinek érvényességét, ill. információt kaphat, darabokra lebontva, melyik könyvvel hol jár, van-e tartozása, esetleg büntetése.

A központi könyvtárban több, mint 200 számítógép áll rendelkezésre nyilvános használatra. Sok ezek közül speciálisan felszerelt, mint pl. a látássérülteknek nagy méretű nyomtatásra. Az internet és az online könyvtári katalógus szintén elérhető bármelyik számítógépes munkaállomásról. A könyvtár speciális adatbázisa, a „Közösségi kapcsolatok” hasznos információval szolgál a szolgáltatások szervezéséről, a kormány és más támogatók adatairól.

A San Franciscói állami könyvtár célja az ingyenes és mindenki által való elérés biztosítása. Speciális szolgáltatásokat is nyújt: hallássérültek központja, jelentős a látássérültek, írni-olvasni nem tudók gyűjteménye. A központi könyvtár épületében, a stratégiai helyeken jelbeszédes központok is találhatóak. Havonta több, mint 150 ingyenes kiállítást szerveznek a könyvtárban. Ilyenek: gyermek kézművesség, iskolai előadások, film, videó vetítés, történelmi kiállítás, stb. A programok teljes listája megjelenik a havonta kiadásra kerülő "A könyvtárban" című kiadványban, melyet a Friends & Foundation könyvtári alapítvány szerkeszt. Ez a szervezet, valamint Könyvtárúrház a könyvtár legtöbb programjait támogatja. A tagság kedvezményes könyvvásárlásra jogosít, ill. a havonta megjelenő könyvtári események kalendáriumát is rendszeresen megkapják.

A könyvtárnak 6 tárgyaló ill. előadó terme van, méretben különbözőek, a 6-240 fő befogadásáig. Közöttük található az elegáns Koret Auditorium, mely egy 240 fős, színpaddal rendelkező színházterem. Kisebb rendezvényekhez tanulószobák is lefoglalhatók.

Az itt eltöltött idő csak valamiféle múzeumi sétára, az intézmény felületen megismerésére volt elég. Tájékoztatóm egyfajta visszaemlékezés néhány hónap távlatából, itt-ott pontatlan lehet.

Amerika egy jómódú ország, nem okoz nehézséget egy ilyen hatalmas intézmény létrehozása. De példa értékű számunkra is az az összefogás, melyet a kultúra érdekében tettek.

Major Árpád